

KURATORIUM OŚWIATY
W KRAKOWIE

.....
/kod ucznia/

**Małopolski Konkurs Języka Polskiego
dla uczniów szkół podstawowych
w roku szkolnym 2020/2021
27 stycznia 2021 r.**

Wolność, równość, braterstwo

Etap rejonowy: „Wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi w swej godności i w swych prawach”

Droga Uczestniczko, Drogi Uczestniku Małopolskiego Konkursu Języka Polskiego!

Przede wszystkim gratulujemy Ci zakwalifikowania się do etapu rejonowego. Dziś zapraszamy Cię do zmierzenia się z zadaniami, które koncentrują się wokół problemów równości. Po przeczytaniu konkursowych lektur wiesz już, że człowiek nie zawsze potrafi zaakceptować inność i odmienność. Warto przemyśleć te sprawy. Zdobytą podczas czytania wiedzę wzbogać własnymi refleksjami i wykorzystaj w trakcie rozwiązywania zadań. Nie używaj korektora ani zmazywalnych przyborów piśmiennych. Błędną odpowiedź przekreśl.

Na rozwiązanie wszystkich zadań masz 120 minut. Możesz uzyskać 60 punktów.

Życzymy powodzenia!

Organizatorzy

miejsce na metryczkę ucznia

7. Ulubiona czynność Myszki na strychu.
8. Były chórzysta, który stanął na czele myśliwych.
9. Nazwisko prezydenta, którego przywołuje Atticus w mowie obrończej.
10. Siedziba szczepu myśliwych (2 wyrazy).

b) Objasnij hasło (pogrubiona kolumna) związane z tematyką konkursu.

Hasło: –

c) Podaj imię i nazwisko bohatera lektury (etap rejonowy), który wykazał się taką postawą (rozwiązanie krzyżówki). W uzasadnieniu przywołaj konkretną sytuację z tekstu.

.....

Przeczytaj uważnie tekst i wykonaj zadania z nim związane.

JOHN BROWN
 OSTATNIE SŁOWO PRZED SĄDEM
 Charles Town, Wirginia, 2 listopada 1859

[1] Za pozwoleniem Wysokiego Sądu, chciałbym coś powiedzieć.

[2] Po pierwsze, zaprzeczam wszystkiemu poza tym, do czego się podczas całego procesu przyznawałem – chodzi o mój plan wyzwolenia niewolników. Z pewnością próbowałem załatwić tę sprawę w sposób czysty i legalny, jak to uczyniłem ubiegłej zimy, kiedy pojechałem do Missouri i tam bez jednego strzału zabrałem niewolników na drugą stronę, przeszedłem z nimi przez cały kraj, a w końcu zostawiłem ich w Kanadzie¹. Zamierzałem uczynić ponownie to samo, ale na szerszą skalę. To wszystko, co zamierzałem. Nigdy, przenigdy nie zamierzałem popełnić morderstwa ani zdrady, ani zniszczyć czyjejs własności, ani namawiać czy podburzać niewolników, by wszczęli bunt, ani wzniecać powstania.

[3] Sprzeciwiam się jeszcze jednej rzeczy; to niesprawiedliwe, że mam ponieść aż taką karę. Gdybym ingerował w sposób, do jakiego się przyznaję, a to, do czego się przyznaję, zostało najzupełniej udowodnione (podziwiam bowiem szczerość i bezstronność większości ze świadków, którzy zeznawali w tej sprawie), gdybym zatem ingerował w ten sposób na

rzecz ludzi bogatych, wpływowych, inteligentnych, tak zwanych wielkich, bądź też na rzecz któregoś z ich przyjaciół albo ojca, matki, brata, siostry, żony czy dzieci lub kogokolwiek z tej klasy, i cierpiał, i poświęcał się, jak to było przy tej interwencji, wszystko byłoby w porządku; każdy zaś w tym sądzie uznałby to raczej za czyn godny nagrody niż kary.

[4] Myślę, że Wysoki Sąd uznaje ważność prawa Bożego. Widzę, jak całuje się tu książkę, którą, jak sądzę, jest Biblia lub przynajmniej Nowy Testament. Uczy mnie on, że cokolwiek owi ludzie mnie by uczynili, ja powinienem uczynić także im. Dalej uczy mnie on, bym „pamiętał o tych, co są w okowach, jako z nimi w okowach będący”. Usiłowałem działać zgodnie z tym nakazem. Powiadam, że [nie] jestem jeszcze zbyt młody na to, by pojąć, iż Bóg traktuje wszystkich tak samo. Sądzę, że moje postępowanie, właśnie takie, do jakiego zawsze szczerze się przyznawałem, na rzecz Jego pogardzanych ubogich, nie było złe, lecz słusne. Otóż jeśli zostanie uznane za konieczne, bym oddał życie za wyższe cele sprawiedliwości i zmieszał swą krew z krwią swoich dzieci i z krwią milionów ludzi w tym niewolniczym kraju, w którym prawa są lekceważone z mocy podłych, okrutnych i niesprawiedliwych zarządzeń, poddaję się; niech się tak stanie!

[5] Pozwólcie mi, proszę, powiedzieć jeszcze słowo.

[6] Jestem całkowicie usatysfakcjonowany sposobem, w jaki mnie traktowano podczas procesu. Biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności, było to bardziej wspańiałomyślne, niż oczekiwałem. Jednak nie mam poczucia winy. Od początku zeznawałem, co było moim zamiarem, a co nie. Nigdy nie miałem w planach targnąć się na niczyje życie, nie byłem zdolny do popełnienia zdrady ani nie podburzałem niewolników do wszczęcia buntu czy do wzniecenia wielkiego powstania. Nigdy nikogo nie zachęcałem do takich czynów, zawsze natomiast odradzałem tego rodzaju pomysły.

[7] Proszę mi również pozwolić rzec słowo na temat zeznań złożonych przez kilku ludzi ze mną związanych. Słyszę, że niektórzy zeznali, że nakłaniałem ich, by się do mnie przyłączyli. Lecz prawda jest zupełnie inna. Nie mówię tego, by im zaszkodzić, lecz na znak tego, że ubolewam z powodu ich słabości. Wszyscy oni bez wyjątku przyłączyli się do mnie z własnej woli, większość zaś na własny koszt. Wielu z nich nigdy nie widziałem ani nie zamieniłem choćby słowa do chwili, dopóki do mnie nie przyszli; wszystko, co uczyniłem, miało na celu to, co tu przedstawiłem.

[8] Teraz skończyłem.

John Brown, *Ostatnie słowo przed sądem*, [w:] *Wielkie mowy historii*, Przeł. Halina Lubicz-Trawkowska, POLITYKA Spółdzielnia Pracy, Warszawa 2006, t. 2, s. 79-80.

¹ Chodzi o rajd z 20 XII 1858 roku, kiedy Brown uwolnił 11 niewolników w Missouri, 20 I 1859 wyruszył z nimi do Detroit, i dalej do Kanady.

Zadanie 2. (0-1)

Podaj na podstawie tekstu trzy informacje, które należy umieścić w notce biograficznej o Johnie Brownie.

1.
2.
3.

Zadanie 3. (0-1)

Nazwij dwa problemy społeczne, na które zwraca uwagę John Brown.

.....
.....
.....

Zadanie 4. (0-8)

a) Na podstawie przemówienia Johna Browna wypisz wskazane środki retoryczne i omów ich funkcję w tym przemówieniu.

Nazwa środka retorycznego	cytat	funkcja
apostrofa		
powtórzenie		
przeciwstawienie		

b) Nazwij część mowy, którą rozpoczyna się zdanie: „Lecz prawda jest zupełnie inna”. Wyjaśnij, kiedy taka budowa zdania nie jest błędem.

część mowy:

.....
.....

Zadanie 5. (0-3)

Oceń postawę Johna Browna i sformułuj argument, którym na podstawie informacji z 6. akapitu uzasadnisz swoją opinię.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 6. (0-3)

Z trzech różnych lektur z II etapu konkursu wybierz przykłady bohaterów, którzy prezentowali podobną jak John Brown podstawę. Opisz konkretną sytuację, która potwierdzi Twój wybór.

tytuł: bohater:

opis konkretnej sytuacji:

.....

.....

.....

.....

tytuł: bohater:

opis konkretnej sytuacji:

.....

.....

.....

.....

tytuł: bohater:

opis konkretnej sytuacji:

.....

.....

.....

.....

Zadanie 7. (0-9)

Rozpoznaj tytuły utworów oraz podaj imiona i nazwiska ich autorów.

Nazwij postawę, emocję lub metodę działania, jaka ujawnia się w każdym z przywołanych fragmentów. Napisz w 3-4 zdaniach, do czego każda z nich doprowadziła w lekturze i jak można przeciwdziałać takim konsekwencjom w rzeczywistym życiu.

a)

„– Dam pieniądze. Więcej niż trzeba. Ustalę wysoki, comiesięczny odpis na rzecz tego zakładu. Stać nas na to. A wszystkim powiemy, że poroniłaś albo że urodziło się martwe. Co wolisz...

– Wszystkim? – powtórzyła.

– Sama wiesz... Nasi przyjaciele, znajomi, koledzy z firmy. Coś musimy powiedzieć. Gdy pomyślę o ich spojrzeniach... o tych szeptach za naszymi plecami...

– Wiem – powiedziała ze zrozumieniem. – Zawsze nam czegoś zazdrościli, nagle zaczną współczuć.

– A ja nienawidzę współczucia.”

autor: **tytuł:**

nazwa emocji i opis konsekwencji dla życia powieściowych bohaterów:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

możliwe sposoby przeciwdziałania w świecie realnym:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

b)

„Świadczenie oskarżenia, z wyjątkiem szeryfa hrabstwa Maycomb, zaprezentowali się wam, panowie, i Wysokiemu Sądowi cynicznie ufni, że ich świadectwo nie zostanie podane w wątpliwość... ufni, że wy, panowie, pójdziecie po ich linii, postępując w myśl założenia, niegodziwego założenia, że w s z y s c y Murzyni kłamią, w s z y s c y Murzyni są

z gruntu niemoralni, w s z y s c y Murzyni zagrażają czci naszych kobiet... w myśl założenia godnego tylko kogoś na takim poziomie umysłowym, jak oni.”

autor: **tytuł:**

nazwa postawy i opis konsekwencji dla życia powieściowych bohaterów:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

możliwe sposoby przeciwdziałania w świecie realnym:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

c)

„Wkrótce Squealer obszedł obory, stajnie i kurniki, łagodząc niepokój zwierząt. Zapewniał je, że wniosek dotyczący zakazu zajmowania się handlem i używania pieniędzy nigdy właściwie nie został uchwalony czy też nawet zgłoszony. Tak się tylko wszystkim wydawało, a źródłem nieporozumienia były zapewne kłamstwa rozsiewane przez Snowballa. Wprawdzie kilka zwierząt miało jeszcze wątpliwości, jednak Squealer zadał im kilka podchwytliwych pytań: „Czy jesteście pewni, towarzysze, że to się wam nie śniło? Czy macie jakikolwiek dowód na istnienie takiej uchwały? Czy gdzieś ją zapisano?” Ponieważ nie ulegało wątpliwości, że nikt nie widział takiego dokumentu, zwierzęta uznały, że się po prostu pomyliły.”

autor: **tytuł:**

nazwa metody działania i opis konsekwencji dla życia powieściowych bohaterów:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

możliwe sposoby przeciwdziałania w świecie realnym:

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8. (0-3)

Sformułuj na podstawie wykładu Kapuścińskiego pięć różnych warunków udanego spotkania z Innym.

1.
2.
3.
4.
5.

Zadanie 9. (0-3)

Przypomnij sobie wykład Jane Goodall, sformułuj jego główną myśl oraz odtwórz tok wypowiedzi badaczki.

W swoim wystąpieniu Jane Goodall

.....

Badaczka rozpoczyna od,

aby.....

Następnie opisuje

oraz skupia się na

Goodall kończy swoje wystąpienie podkreśleniem wiary w działania

.....

Zadanie 10. (0-4)

Wyjaśnij, na czym polegają zauważone przez Jane Goodall zależności.

a) Między warunkami życia niektórych rejonów Afryki a populacją dzikich zwierząt.

.....

.....

b) Między stanem dzikiej przyrody a losem ludzi i całej planety.

.....

.....

.....

.....

.....

Napisz artykuł, w którym wyjaśnisz, kim może być Inny, rozważysz szanse i zagrożenia spotkania z nim oraz określisz konieczne do takiego spotkania warunki. W swojej wypowiedzi odwołaj się do trzech wybranych lektur z etapu rejonowego oraz do własnego doświadczenia. Tekstowi nadaj odpowiedni tytuł. Wprowadź lead i śródtytuły.

[illegible]

This image shows a full page of primary-ruled paper. It features approximately 20 horizontal dotted lines spaced evenly down the page, providing a guide for handwriting practice. The paper is otherwise blank, with no margins, text, or other markings.

[illegible]

[illegible]

[illegible]